

Utvalg:	Innovasjonsutvalget	Dato: 15.04.2026
IU-sak: 08/26		Arkivsaknr.:

UHR-Innovasjon sin rapport: *Ta forskning i bruk! – sosial innovasjon for det bedre*

1. Bakgrunn

UHR-Innovasjon publiserte 25. august 2025 rapporten *Ta forskning i bruk! – sosial innovasjon for det bedre* (vedlagt denne saken). Den analyserer hvordan norsk universitets- og høyskolesektor kan styrke sin rolle i å utvikle, realisere og skalere sosial innovasjon. Rapporten bygger på et bredt innovasjonsbegrep, og legger til grunn følgende definisjon av sosial innovasjon: «Sosial innovasjon innebærer utvikling og implementering av nye ideer for å møte sosiale behov. Sosiale innovasjoner kan ta ulike former, men de er sosiale både når det gjelder mål og middel. De er samfunnsnyttige og forsterker samfunnets handlekraft.»

Rapporten fremhever at UH-sektoren har særlig gode forutsetninger for å bidra til sosial innovasjon gjennom kunnskapsutvikling, utdanning, samskaping og innovasjonsstøtte.

Samtidig peker den på strukturelle barrierer: sosial innovasjon er ofte underfinansiert, mangler insentiver og gir begrenset merittering. Dette understreker behovet for nye virkemidler, indikatorer og støtteordninger som gjør det mulig å ta forskningen i bruk til bred samfunnsnytte.

Gottfried Greve, som har ledet arbeidsgruppen som står bak rapporten, vil i møtet presentere rapporten og gi råd om hvordan UiB kan videreutvikle sitt arbeid på området.

2. Hovedanbefalinger fra rapporten

2.1 Styrke kultur, kapasitet og kompetanse

Rapporten understreker at UH-sektorens samfunnsoppdrag forutsetter at institusjonene tar et helhetlig grep om sosial innovasjon. Dette innebærer både strategisk forankring og styrking av kultur, kapasitet og kompetanse i organisasjonen. Institusjonene oppfordres til å innlemme sosial innovasjon tydelig i sine strategier, fremme tverrfaglig samarbeid og samskaping med offentlig sektor, sivilsamfunn og næringsliv. Og videre styrke det institusjonelle støtteapparatet for ikke-kommersielle innovasjoner.

2.2 Utdanning og forskeropplæring som drivere for sosial innovasjon

Det anbefales at sosial innovasjon tematiseres i alle studieløp. Videre foreslås utviklingen av egne emner og programmer innen sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap. I tillegg anbefales integrasjon i doktorgradsutdanning, UH-pedagogikk og etter- og videreutdanning. Studentinitiativer og tverrfaglige læringsarenaer løftes også frem som viktige virkemidler for å stimulere kreativitet og samfunnsengasjement hos studenter.

2.3 Virkemidler og insentiver som understøtter ikke-kommersielle innovasjoner

Rapporten peker på behovet for at virkemiddelapparatet utvikles slik at det bedre støtter sosial innovasjon gjennom hele innovasjonsreisen fra idé til implementering og skalering. Dette inkluderer forslag om øremerkede, nasjonale finansieringsordninger for sosial innovasjon, utvikling av indikatorer som fanger opp samfunnseffekt utover kommersialisering, samt at sosial innovasjon bør

inngå i meritteringssystemer og karriereutvikling ved UH-institusjonene. Målet er å sikre at også ikke-kommersielle innovasjoner får nødvendig drahjelp og anerkjennelse.

2.4 Innovasjonsøkosystemer og samhandling

Sosial innovasjon bør integreres tydeligere i regionale og nasjonale innovasjonsøkosystemer. Offentlige anskaffelser trekkes frem som et mulig virkemiddel for å stimulere utvikling av sosiale innovasjoner. Det foreslås også etablering av flere arenaer for erfaringsdeling og samarbeid mellom forskere og samfunnsaktører. Institusjonene bør avklare hvordan de organiserer sitt arbeid med sosial innovasjon internt, slik at fagmiljøer vet hvor de kan få støtte og hvordan prosesser kan løftes videre.

2.5 En nasjonal prosjektbank for samfunnsnyttige innovasjoner

Et sentralt forslag er etablering av en nasjonal prosjektbank der universiteter kan synliggjøre samfunnsnyttige prosjekter. En slik oversikt vil gjøre det mulig å lære på tvers, skape inspirasjon og bidra til økt synlighet for sosial innovasjon som forskningsbasert samfunnsbidrag. Prosjektbanken må ha tydelige kriterier og et institusjonelt eierskap som sikrer kvalitet og relevans.

3. Sosial innovasjon på UiB

UiBs strategi vektlegger bred samfunnsnytte og kunnskapsbruk på tvers av fagområder: «Vi skal fremme innovasjon og kunnskapsoverføring, med utgangspunkt i fagenes særtrekk, i tett samarbeid med næringsliv, offentlig sektor og ulike brukergrupper.»

UiB har et etablert støtteapparat for kommersiell innovasjon, særlig gjennom samarbeidet med VIS, og har et tydelig løp fra idé til kommersialisering. Vårt interne idéverifikasjonsprogram UiB Idé er åpen for alle typer innovasjonsforslag, også de uten et kommersielt potensial. Samtidig har UiB per i dag ingen egen struktur eller prosess som spesifikt retter seg mot ikke-kommersiell innovasjon, noe rapporten identifiserer som en generell utfordring i sektoren. Enkelte institusjoner, blant annet UiO, har gjort en systematisk gjennomgang av statusen for ikke-kommersielle innovasjoner, og i tillegg opprettet inkubatorer eller finansieringsordninger for slike innovasjoner.

4. Innovasjonsrådgivernetverket i UH-sektoren (under NARMA)

Innovasjonsrådgivernetverket i UH-sektoren ble etablert i 2025 som et uformelt nettverk for innovasjonsrådgivere ved norske UH-institusjoner, med særlig fokus på sosial innovasjon/samfunnsinnovasjon. Formålet er å bygge relasjoner og legge til rette for samarbeid på tvers av institusjonene. Nettverket skal styrke kapasitet og bidra til en sterkere kultur for innovasjon på tvers av sektoren. For tiden er det 13 institusjoner som deltar i nettverket, med månedlige møter på Teams og et fysisk møte på den årlige NARMA konferansen.

5. Oppsummering

Saken legges frem for innovasjonsutvalget til drøfting av i hvilken grad og eventuelt hvordan UiB kan følge opp de anbefalingene rapporten gir for å fremme og støtte arbeid med sosial innovasjon på UiB.